

15.10.1998. likums "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās laiku un kārtību" ("LV", 331/332 (1392/1393), 04.11.1998.) [spēkā ar 05.11.1998.] ar grozījumiem:

- 04.03.1999. likums ("LV", 75/78 (1535/1538), 12.03.1999.) [spēkā ar 26.03.1999.]
- 11.11.1999. likums ("LV", 386/387 (1846/1847), 23.11.1999.) [spēkā ar 01.01.2000.]
- 08.06.2000. likums ("LV", 240/241 (2151/2152), 27.06.2000.) [spēkā ar 11.07.2000.]
- 09.05.2002. likums ("LV", 80 (2655), 29.05.2002.) [spēkā ar 12.06.2002.]
- 24.10.2002. likums ("LV", 165 (2740), 13.11.2002.) [spēkā ar 27.11.2002.]
- 12.12.2002. likums ("LV", 187 (2762), 20.12.2002.) [spēkā ar 03.01.2003.]
- 15.02.2007. likums ("LV", 33 (3609), 23.02.2007.) [spēkā ar 24.02.2007.]
- 17.05.2007. likums ("LV", 86 (3662), 30.05.2007.) [spēkā ar 13.06.2007.]
- 15.05.2008. likums ("LV", 82 (3866), 28.05.2008.) [spēkā ar 11.06.2008.]
- 16.06.2009. likums ("LV", 98 (4084), 27.06.2009.) [spēkā ar 01.07.2009.]

Redakcijas: [05.11.1998] [26.03.1999] [01.01.2000] [11.07.2000] [12.06.2002] [27.11.2002] [03.01.2003] [24.02.2007] [13.06.2007] [11.06.2008] [**01.07.2009**]

Redakcija uz 01.07.2009.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību

(Likuma nosaukums 24.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

1.pants. Noteikt, ka Krimināllikums stājas spēkā 1999.gada 1.aprīlī.

2.pants. (1) Izbeigt pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu un tiesu lietvedībā esošās krimināllietas par nodarījumiem, kuri kvalificēti pēc Latvijas Kriminālkodeksa 77., 79.panta, 112.panta pirmās un otrās daļas, 112.¹ panta pirmās daļas, 134.panta pirmās daļas, 134.¹, 145.¹, 149., 149.³, 150.², 150.⁵, 161.¹⁰, 179., 180., 194.², 195.¹, 195.², 195.³, 196., 209.¹, 211.panta.

(2) Izbeigt pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu un tiesu lietvedībā esošās krimināllietas par nodarījumiem, kuri kvalificēti pēc Krimināllikuma 253.panta (1998.gada 17.jūnija redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2000.gada 18.maija likumu un 2002.gada 24.aprīļa likumu) par nelikumīgām darbībām ar narkotiskajām un psihotropajām vielām — to izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu un pārvadāšanu, ja tās saskaņā ar šā likuma 2.pielikumu atzītas par izdarītām nelielā apmērā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

3.pants. Pirmstiesas izmeklēšanas iestādēs krimināllietas par šā likuma 2.pantā minētajiem nodarījumiem izbeidz ar prokurora lēmumu.

4.pants. Tiesu lietvedībā esošās krimināllietas par šā likuma 2.pantā minētajiem nodarījumiem izbeidz ar tiesas lēmumu, kas pieņemts tiesas rīcības sēdē vai tiesas sēdē.

5.pants. Atbrīvot no pamatsoda un papildsoda izciešanas personas, kas līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim notiesātas par noziedzīgiem nodarījumiem, kuri saskaņā ar Krimināllikumu nav atzīti par noziedzīgiem nodarījumiem, tas ir, par nodarījumiem, kuri minēti šā likuma 2.pantā.

6.pants. Šā likuma 5.pantā norādītās personas uz spriedumu izpildošās iestādes iesnieguma pamata no soda atbrīvo rajona (pilsētas) tiesa pēc soda izciešanas vietas Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 374.panta kārtībā. Personas, par kurām spriedums nav nodots izpildei, no soda atbrīvo tiesas Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 373.panta kārtībā.

7.pants. Noņemt sodāmību personām, kuras atbrīvotas no soda izciešanas saskaņā ar šā likuma 5.pantu, kā arī personām, kuras jau izcietušas sodu vai atbrīvotas pirms termiņa, ja tās bijušas notiesātas par šā likuma 2.pantā minētajiem nodarījumiem un ja tām sodāmība nav dzēsta, var tiesa uz šo personu iesnieguma pamata.

8.pants. Grozīt spriedumus personām, kuras notiesātas pēc šā Likuma 2.pantā minētajiem un arī citiem Latvijas Kriminālkodeksa pantiem, ņemot vērā, ka šīs personas atbrīvojamas no visu veidu sodiem, kas tām noteikti par šā likuma 2.pantā minētajiem nodarījumiem.

9.pants. Lietas par sprieduma grozīšanu personām, kuras notiesātas par šā likuma 2.pantā minētajiem un arī citiem nodarījumiem, izskata attiecīgi vienāda nosaukuma [rajona (pilsētas), apgabala] tiesa šā likuma 6.pantā noteiktajā kārtībā.

10.pants. (1) Samazināt sodus līdz Krimināllikuma attiecīgajā pantā paredzētajam maksimālajam sodam personām, kuras notiesātas pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa vai Latvijas Kriminālkodeksa pantiem, kas nav minēti šā likuma 2.pantā, un izcieš sodu, ja tiesas piespriestais sods ir smagāks par maksimālo sodu, kas paredzēts attiecīgajā Krimināllikuma pantā.

(2) Samazināt sodus līdz Krimināllikuma 253. vai 253.¹ pantā paredzētajam maksimālajam sodam personām, kuras notiesātas par nelikumīgām darbībām ar sevišķi bīstamām narkotiskajām vai psihotropajām vielām, ja tās nav izdarītas nelielā apmērā un ja tiesas piespriestais sods ir smagāks par maksimālo sodu, kas paredzēts attiecīgajā Krimināllikuma pantā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

11.pants. Lietas par soda samazināšanu personām, kuras minētas šā likuma 10.pantā, izskata attiecīgi vienāda nosaukuma [rajona (pilsētas), apgabala] tiesa šā likuma 6.pantā noteiktajā kārtībā.

12.pants. Mantas konfiskāciju personām, kuras minētas šā likuma 5. un 10.pantā, nepiemēro, ja līdz šā likuma spēkā stāšanās brīdim spriedums daļā par mantas konfiskāciju nav izpildīts, manta nav izņemta un Krimināllikuma attiecīgajā pantā mantas konfiskācija nav paredzēta.

13.pants. Personas, kuras notiesātas līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim, izcieš sodu, kas piespriests pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa vai Latvijas Kriminālkodeksa attiecīgā panta, izņemot šā likuma 5. un 10.pantā minētos gadījumus.

14.pants. Šā likuma 10. un 12.panta noteikumi neattiecas uz personām — sevišķi bīstamiem recidīvistiem, kas notiesāti par noziegumiem pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa vai Latvijas Kriminālkodeksa pantos paredzētās pazīmes "ja to izdarījis sevišķi bīstams recidīvists".

15.pants. Latvijas Kriminālkodeksa 72.pantā, 72.¹ panta otrajā daļā, 99.panta 1., 2., 5., 6., 7., 9. (izņemot slepkavību, ja to izdarījusi persona, izciešot mūža ieslodzījumu) un 10.punktā, 121.panta ceturtajā daļā un 214.² panta trešajā daļā paredzētā soda veidu — nāves sodu — nepiemērot no šā likuma spēkā stāšanās brīža.

15.¹pants. Krimināllikuma 118.pantā paredzēto soda veidu — nāvessodu — var piemērot vienīgi

tad, ja noziegums izdarīts kara laikā.

(08.06.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2000.)

16.pants. Personas, kuras notiesātas līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim ar brīvības atņemšanu, piemērojot Latvijas Kriminālkodeksa 43.¹ pantu, tas ir, ar sprieduma izpildīšanas atlikšanu, un kurām sprieduma izpildīšanas atlikšanas termiņš nav notecējis, uzskatāmas par notiesātām nosacīti ar pārbaudes laiku līdz minētā termiņa notecēšanas brīdim.

17.pants. Personas, kuras līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim izdarījušas noziedzīgus nodarījumus, par kuriem kriminālatbildība paredzēta Latvijas Kriminālkodeksa pantos, izņemot šā likuma 2.pantā minētos nodarījumus, saucamas pie kriminālatbildības un sodāmas pēc Latvijas Kriminālkodeksa, turklāt ņemot vērā, ka kriminālatbildība nevar iestāties, ja Krimināllikuma attiecīgajā pantā nav tādas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, kas norādīta Latvijas Kriminālkodeksa pantā.

18.pants. Šā likuma 10., 12., 13. un 17.panta noteikumi neattiecas uz personām, kuras līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim izdarījušas Latvijas Kriminālkodeksa 139., 141., 142. un 144.pantā paredzētos noziegumus, tas ir, izdarījušas zādzību, krāpšanu vai piesavināšanos, arī nelielā apmērā, vai laupīšanas uzbrukumu nolūkā iegūt mantu, ja manta nav nolaupīta.

19.pants. Personas, kuras izdarījušas Krimināllikumā paredzētus atsevišķus noziedzīgus nodarījumus (arī turpinātus un ilgstošus noziedzīgus nodarījumus), kas uzsākti līdz Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdim, bet pabeigti vai pārtraukti pēc tā, saucamas pie kriminālatbildības un sodāmas pēc Krimināllikuma attiecīgā panta.

19.¹ pants. Svešas kustamas mantas nolaupīšana uzskatāma par pabeigtu noziedzīgu nodarījumu ar brīdi, kad persona to prettiesiski ieguvusi, neatkarīgi no tā, vai šai personai bija iespēja rīkoties ar attiecīgo mantu kā ar savu.

(15.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.06.2008.)

20.pants. Atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

20.¹ pants. Atbildība par Krimināllikuma 190.¹ (attiecībā uz spirtu vai citiem alkoholiskiem dzērieniem), 221.¹ un 221.² pantā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja alkoholiskā dzēriena daudzums sasniedz 20 litrus absolūtā spirta.

(17.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2007.)

21.pants. Šā likuma 20.panta noteikumi neattiecas uz Krimināllikuma 190.¹ panta otrajā daļā, 253.panta otrajā daļā un 253.¹ panta trešajā daļā paredzētā nozieguma kvalifikāciju, ja tas izdarīts lielā apmērā.

(24.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

22.pants. Atbildība par Krimināllikumā paredzēto kriminālpārkāpumu, kas izdarīts nelielā apmērā, iestājas, ja vainīgajam bijis nodoms iegūt kriminālpārkāpuma priekšmetu, kura vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nepārsniedz vienu tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu.

22.¹ pants. Šā likuma 22.panta noteikumi neattiecas uz Krimināllikuma 253.² pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, ja tas izdarīts nelielā apmērā.

(24.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

23.pants. (1) Atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ar kuru radīts būtisks kaitējums, iestājas, ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā ne vien nodarīts ievērojams mantiskais

zaudējums, bet arī apdraudētas vēl citas ar likumu aizsargātās intereses un tiesības vai ja šāds apdraudējums ir ievērojams.

(2) Par ievērojamu mantisko zaudējumu atzīstams mantiskais zaudējums, kas nodarījuma izdarīšanas brīdī pārsniedz piecu tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummam.

(3) Noziedzīgo nodarījumu rezultātā ar likumu aizsargāto interešu un tiesību apdraudējuma kritērijus var noteikt šā likuma pielikumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.06.2000. un 09.05.2002. likumu, kas stājas spēkā 12.06.2002.)

24.pants. (1) Atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kas izraisījis smagas sekas, iestājas, ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā izraisīta cilvēka nāve, nodarīti smagi miesas bojājumi vai psihiskas dabas traucējumi vismaz vienai personai, mazāk smagi miesas bojājumi vairākām personām, mantiskais zaudējums lielā apmērā vai radīts citāds smags kaitējums ar likumu aizsargātām interesēm un tiesībām.

(2) Kritēriji miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai paredzēti šā likuma pielikumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

25.pants. Atzīt ar Krimināllikuma spēkā stāšanās brīdi par spēku zaudējušu Latvijas Kriminālkodeksu.

Pārejas noteikumi

(04.03.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.1999.)

1. Līdz 2010.gada 1.martam nepiemērot Krimināllikumā paredzēto soda veidu — arestu. Šis nosacījums nav attiecināms uz gadījumiem, kad tiesa Krimināllikuma XXV nodaļas pantos paredzēto sodu piemēro militārpersonām. Personas, kurām tiesa aizstāj vai ir aizstājusi līdz šā nosacījuma spēkā stāšanās dienai neizciesto sodu — piespiedu darbu vai naudas sodu ar arestu, izcieš to daļēji slēgtā cietumā soda izciešanas režīma vidējā pakāpē.

(09.05.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2002., 15.02.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

2. *(Izslēgts ar 12.12.2002. likumu, kas stājas spēkā 03.01.2003.)*

3. *(Izslēgts ar 24.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 27.11.2002.)*

Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 15.oktobrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1998.gada 4.novembrī

Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās laiku un kārtību"
1.pielikums

Kritēriji, pēc kuriem nosakāms apdraudējums vai ievērojams apdraudējums ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā

1. Ar likumu aizsargātās intereses un tiesības meža vides saglabāšanā ir apdraudētas:

1) ja viena vai vairākas mežaudzes vai to viena vai vairākas daļas (mežaudzes daļa ir 0,1 hektāra vai lielāka platība, īpaši aizsargājamās teritorijās — 0,05 hektāru vai lielāka platība) ir iznīcinātas 0,5 hektārus lielā platībā, bet viena vai vairākas mežaudzes, kuru vecums ir vismaz 10 gadus mazāks par galvenās cirtes vecumu, vai to viena vai vairākas daļas ir iznīcinātas 0,2 hektāru vai lielākā platībā;

2) ja viena vai vairākas mežaudzes, kuru vecums ir vismaz 10 gadus mazāks par galvenās cirtes vecumu, vai to viena vai vairākas daļas ir bojātas 1 hektāra vai lielākā platībā tādā apmērā, ka šķērslaukums kļuvis vismaz par 30 procentiem mazāks par minimālo šķērslaukumu;

3) ja viena vai vairākas mežaudzes, kur aizliegta kailcirte, vai to viena vai vairākas daļas ir iznīcinātas 0,2 hektāru vai lielākā platībā;

4) ja viena vai vairākas mežaudzes, kur aizliegta galvenā cirte, vai to viena vai vairākas daļas ir bojātas tādā apmērā, ka šķērslaukums 0,2 hektāru vai lielākā platībā kļuvis vismaz par 30 procentiem mazāks par minimālo šķērslaukumu. Izņēmums ir Meža likuma 9.panta otrās daļas 1. un 2.punktā minētie gadījumi;

5) ja viena vai vairākas mežaudzes, kur aizliegta saimnieciskā darbība, vai to viena vai vairākas daļas ir bojātas 0,1 hektāra vai lielākā platībā;

6) citos gadījumos, ja ir atzinums par apdraudējumu ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā.

2. 1.punkta 1., 2. un 3.apakšpunkts neattiecas uz mežaudzēm, kur valdošā suga ir baltalksnis.

3. Apdraudējums ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā ir ievērojams, ja šā pielikuma 1.punkta 1., 2., 3., 4. un 5.apakšpunktā minētais bojātās vai iznīcinātās platības lielums pārsniegts vismaz divas reizes.

4. Atzinumu par apdraudējumu vai ievērojamu apdraudējumu ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā sagatavo Valsts meža dienesta teritoriālā struktūrvienība, kuras uzraugamajā teritorijā noticis noziedzīgs nodarījums.

Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās laiku un kārtību"
2.pielikums

**Kritēriji nelikumīgā apritē esošu narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī vielu,
kas var tikt izmantotas narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgai izgatavošanai
(prekursori), iedalījumu apmēriem**

(Pielikums 24.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

I. Vispārīgie jautājumi

1. Labklājības ministrijas uzraudzībā esošo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru I, II, III un IV sarakstā (turpmāk — I, II, III un IV saraksts) iekļauto narkotisko un psihotropo vielu un zāļu iedalījumu apmēri noteikti, ņemot vērā nelikumīgā apritē esošo narkotisko un psihotropo vielu un zāļu kaitējumu cilvēka veselībai un bīstamības pakāpi atbilstoši I, II, III un IV sarakstam:

1) I saraksts (aizliegtās sevišķi bīstamās narkotiskās vielas un tām pielīdzinātās psihotropās vielas);

2) II saraksts (ļoti bīstamās narkotiskās vielas un tām pielīdzinātās psihotropās vielas, kuras atļauts izmantot medicīniskiem un zinātniskiem mērķiem);

3) III saraksts (bīstamās psihotropās vielas, kuras var tikt izmantotas ļaunprātīgos nolūkos);

4) IV saraksts [vielas, kuras var tikt izmantotas narkotisko un psihotropo vielu neatļautai izgatavošanai (prekursori)].

2. Noteiktie vielu daudzumi attiecināmi arī uz:

1) I, II, III un IV sarakstā minēto vielu izomēriem, esteriem, ēteriem un sāļiem, ieskaitot izomēru, esteru un ēteru sāļus;

2) zālēm, kas satur pielikumā minētās vielas;

3) vielu atvasinājumiem ar līdzīgu farmakoloģisku iedarbību;

4) IV sarakstā iekļauto vielu sāļiem, izņemot sālskābes un sērskābes sāļus.

3. Noteiktais vielas daudzums tiek aprēķināts jebkurā zāļu formā, vielu maisījumā, šķīdumā, ekstraktā, uzlējumā un novārījumā neatkarīgi no šīs vielas izgatavošanas procesā radušos piemaisījumu daudzuma.

II. I sarakstā iekļautās vielas (aizliegtās sevišķi bīstamās narkotiskās vielas un tām pielīdzinātās psihotropās vielas)

4. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1961.gada 30.marta Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām IV sarakstam un grozījumiem, kuri izdarīti saskaņā ar 1972.gada Protokolu par grozījumiem 1961.gada 30.marta Vienotajā konvencijā par narkotiskajām vielām:

Nr.	Vielas nosaukums	Apmērs, līdz kuram daudzumi atzīstami nelieliem	Apmērs, sākot ar kuru daudzumi atzīstami par lieliem
1)	acetorfīns	0,1 g	1 g
2)	acetil-alfa-metilfentanils	0,001 g	1 g
3)	alfacetilmetadols	0,1 g	1 g
4)	alfa-metilfentanils	0,001 g	1 g
5)	beta-hidroksifentanils	0,001 g	1 g
6)	beta-hidroksi-3-metilfentanils	0,001 g	1 g
7)	desomorfīns	0,1 g	1 g
8)	etorfīns	0,1 g	1 g
9)	heroīns	0,001 g	1 g

10)	jēlopijs	0,2 g	10 g
11)	kanabiss:		
a)	marihuāna, nežāvēta	5 g	1 kg
b)	marihuāna, izžāvēta	1 g	100 g
c)	hašišs	0,1 g	50 g
12)	kanabisa sveķi, eļļa	0,05 g	20 g
13)	ketobemidons	0,1 g	1 g
14)	kokas krūma lapas, izžāvētas	10 g	500 g
15)	magoņu salmi:		
a)	izžāvēti	20 g	500 g
b)	neizžāvēti	100 g	1500 g
16)	preparāti, kas izgatavoti no jebkura veida magonēm, ja tie satur narkotiski aktīvos opija alkaloidus: morfīnu, kodeīnu, tebaīnu (ekstrakti, uzlējumi un novārījumi ar aktīvās vielas saturu jebkurā daudzumā):		
a)	magoņu salmu ekstrakts	30 ml	200 ml
b)	magoņu salmu koncentrāts	1 ml	50 ml
c)	opijs, kas iegūts no augu ekstraktiem	0,1 g	10 g
d)	acetilētais un daļēji acetilētais opijs	0,05 g	10 g
17)	3-metilfentanils	0,001 g	1 g
18)	3-metiltiofentanils	0,001 g	1 g
19)	MPPP	0,1 g	1 g
20)	para-fluorofentanils	0,001 g	1 g
21)	PEPAP	0,1 g	1 g
22)	tiofentanils	0,001 g	1 g
5. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām I sarakstam:			
1)	broramfetamīns	0,001 g	1 g
2)	ar bromamfetamīnu piesūcināts papīrs	3 gab.	10 gab.

3)	DET	0,02 g	1 g
4)	DMA	0,02 g	1 g
5)	DMHP	0,05 g	1 g
6)	DMT	0,02 g	1 g
7)	DOET	0,001 g	1 g
8)	efedras augs, izžāvēts	100 g	1 kg
9)	eticiklidīns	0,001 g	1 g
10)	katinons	0,02 g	1 g
11)	(+)-lizergīds	0,001 g	0,002 g
12)	ar LSD piesūcināts papīrs (marka)	3 gab.	10 gab.
13)	MDMA	0,02 g	1 g
14)	meskalīns	0,03 g	1 g
15)	4-metilaminorekss	0,01 g	1 g
16)	4-metiltioamfetamīns	0,03 g	1 g
17)	metkatinons, (efedrons)	metilkatinons, 0,02 g	3 g
18)	pašizgatavots preparāts no efedrīna, kas satur efedronu	1 ml	50 ml
19)	MMDA	0,02 g	1 g
20)	N-etil MDA	0,02 g	1 g
21)	N-hidroksi MDA	0,02 g	1 g
22)	paraheksils	0,05 g	1 g
23)	PMA	0,02 g	1 g
24)	psilocibes sēnes:		
a)	izžāvētas	0,5 g	5 g
b)	nežāvētas	5 g	100 g
25)	psilocibīns; psilocīns; psilotsīns	0,01 g	1 g
26)	roliciklidīns	0,001 g	1 g
27)	STP, DOM	0,001 g	1 g

28)	tenamfetamīns (MDA)	0,02 g	1 g
29)	tenociklidīns	0,001 g	1 g
30)	tetrahidrokannabinols	0,003 g	1 g
31)	TMA	0,3 g	1 g
32)	etriptamīns	0,05 g	1 g
33)	jebkuri amfetamīna atvasinājumi un to modifikācijas ar līdzīgu farmakoloģisku iedarbību, kuri atrodas nelegālā apritē un līdz 1997.gada 14.janvārim nav iekļauti Labklājības ministrijas uzraudzībā esošo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru sarakstā: MBDB un citi	0,02 g	1 g
6. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām II sarakstam:			
1)	amfetamīns	0,02 g	10 g
2)	4-bromo-2,5-dimetoksifeniletīlamīns	0,03 g	10 g
3)	deksamfetamīns	0,03 g	10 g
4)	fenetīlīns	0,03 g	10 g
5)	levamfetamīns	0,03 g	10 g
6)	metamfetamīns	0,03 g	10 g
7)	metamfetamīns racemāts	0,02 g	10 g
8)	levometamfetamīns	0,03 g	10 g
7. Viela, kas klasificēta atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām III sarakstam:			
1)	katīns	0,03 g	10 g
8. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām IV sarakstam:			
1)	etilamfetamīns	0,03 g	10 g
2)	fenproporekss	0,03 g	10 g
3)	fentermīns	0,03 g	10 g
4)	mefenorekss	0,03 g	10 g

9. Jebkura zāļu forma, kas satur šā pielikuma 4., 5., 6., 7. un 8.punktā minētās vielas jebkurā daudzumā:

1)	ampulas	2 amp.	10 amp.
2)	tabletes	3 tabl.	10 tabl.
3)	citas zāļu formas	2 gab.	10 gab.

III. II sarakstā iekļautās vielas

(ļoti bīstamās narkotiskās vielas un tām pielīdzinātās psihotropās vielas, kuras atļauts izmantot medicīniskiem un zinātniskiem mērķiem)

10. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1961.gada 30.marta Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām I sarakstam un grozījumiem, kuri izdarīti saskaņā ar 1972.gada Protokolu par grozījumiem 1961.gada 30.marta Vienotajā konvencijā par narkotiskajām vielām:

Nr.	Vielas nosaukums	Apmērs, līdz kuram daudzumi atzīstami par nelieliem	Apmērs, sākot ar kuru daudzumi atzīstami par lieliem
1)	acetildihidrokodeīns	0,2 g	10 g
2)	acetilmetadons	0,2 g	10 g
3)	alfentanils	0,2 g	10 g
4)	allilprodīns	0,2 g	10 g
5)	alfameprodīns	0,2 g	10 g
6)	alfametadols	0,2 g	10 g
7)	alfa-metiltiofentanils	0,2 g	10 g
8)	alfaprodīns	0,2 g	10 g
9)	anileridīns	0,2 g	10 g
10)	benzetidīns	0,2 g	10 g
11)	benzilmorfīns	0,2 g	10 g
12)	betacetilmetadols	0,2 g	10 g
13)	betameprodīns	0,2 g	10 g
14)	betametadols	0,2 g	10 g
15)	betaprodīns	0,2 g	10 g

16)	benzitrāmīds	0,2 g	10 g
17)	dekstromoramīds	0,2 g	10 g
18)	dekstropropoksifēns	0,2 g	10 g
19)	diampromīds	0,2 g	10 g
20)	dietiltiambutēns	0,2 g	10 g
21)	difenoksīns	0,2 g	10 g
22)	dihidrokodeīns	0,2 g	10 g
23)	dihidromorfīns	0,2 g	10 g
24)	dimenoksadols	0,2 g	10 g
25)	dimefeptanols	0,2 g	10 g
26)	dimetiltiambutēns	0,2 g	10 g
27)	dioksafetilbutirāts	0,2 g	10 g
28)	difenoksilāts	0,2 g	10 g
29)	dipipanons	0,2 g	10 g
30)	drotebanols	0,2 g	10 g
31)	ekgonīns un tā atvasinājumi	0,2 g	10 g
32)	etilmetiltiambutēns	0,2 g	10 g
33)	etilmorfīns	0,02 g	10 g
34)	etokseridīns	0,2 g	10 g
35)	etonitazēns	0,2 g	10 g
36)	fenadoksons	0,2 g	10 g
37)	fenampromīds	0,2 g	10 g
38)	fenazocīns	0,2 g	10 g
39)	fenomorfāns	0,2 g	10 g
40)	fenoperidīns	0,2 g	10 g
41)	fentanils	0,001 g	1 g
42)	folkodīns	0,2 g	10 g
43)	furetidīns	0,2 g	10 g

44)	hidrokodons	0,2 g	10 g
45)	hidromorfinols	0,2 g	10 g
46)	hidromorfons	0,2 g	10 g
47)	hidroksipetidīns	0,2 g	10 g
48)	izometadons	0,2 g	10 g
49)	klonitazēns	0,2 g	10 g
50)	kodeīns	0,2 g	10 g
51)	kodoksīms	0,2 g	10 g
52)	kokaīns	0,01 g	5 g
53)	levofenacilmorfāns	0,2 g	10 g
54)	levometorfāns	0,1 g	10 g
55)	levomoramīds	0,2 g	10 g
56)	levorfanols	0,2 g	10 g
57)	metadons	0,01 g	10 g
58)	metadona starpprodukts	0,2 g	10 g
59)	metazocīns	0,2 g	10 g
60)	metildezorfīns	0,2 g	10 g
61)	metildihidromorfīns	0,2 g	10 g
62)	4-metiltioamfetamīns	0,2 g	10 g
63)	metopons	0,2 g	10 g
64)	moramīda starpprodukts	0,2 g	10 g
65)	morferidīns	0,2 g	10 g
66)	morfīns	0,01 g	10 g
67)	morfīna metobromīds	0,2 g	10 g
68)	morfīna-N-oksīds	0,2 g	10 g
69)	mirofīns	0,2 g	10 g
70)	nikokodīns	0,2 g	10 g
71)	nikodikodīns	0,2 g	10 g

72)	nikomorfīns	0,2 g	10 g
73)	noracimetadols	0,2 g	10 g
74)	norkodeīns	0,2 g	10 g
75)	norlevorfanols	0,2 g	10 g
76)	normetadons	0,2 g	10 g
77)	normorfīns	0,2 g	10 g
78)	norpipanons	0,2 g	10 g
79)	oksikodons	0,2 g	10 g
80)	oksimorfons	0,2 g	10 g
81)	opijs	0,1 g	10 g
82)	omnopoņs	0,02 g	10 g
83)	petidīns	0,2 g	10 g
84)	petidīna starpprodukts A	0,2 g	10 g
85)	petidīna starpprodukts B	0,2 g	10 g
86)	petidīna starpprodukts C	0,2 g	10 g
87)	piminodīns	0,2 g	10 g
88)	piritramīds	0,1 g	5 g
89)	proheptazīns	0,2 g	10 g
90)	properidīns	0,2 g	10 g
91)	propirāms	0,2 g	10 g
92)	racemotorfāns	0,2 g	10 g
93)	racemoramīds	0,2 g	10 g
94)	racemorfāns	0,2 g	10 g
95)	sufentanils	0,001 g	1 g
96)	tebakons	0,2 g	10 g
97)	tebaīns	0,2 g	10 g
98)	tilidīns	0,2 g	10 g
99)	trimeperidīns (promedols)	0,03 g	10 g

100)	dihidroetorfīns	0,2 g	10 g
101)	remifentanils	0,2 g	10 g
11. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām II sarakstam:			
1)	cipeprols	0,2 g	10 g
2)	fenciklidīns	0,001 g	1 g
3)	fēnmetrazīns	0,1 g	5 g
4)	meklokvalons	0,2 g	10 g
5)	metakvalons	0,05 g	5 g
6)	metilfenidāts	0,2 g	10 g
7)	sekobarbitāls	0,2 g	10 g
8)	dronabinols	0,2 g	10 g
12. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām III sarakstam:			
1)	amobarbitāls	0,1 g	10 g
2)	buprenorfīns	0,001 g	1 g
3)	butalbitāls	0,1 g	10 g
4)	ciklobarbitāls	0,1 g	10 g
5)	heksenāls	0,1 g	10 g
6)	flunitrazepāms	0,01 g	5 g
7)	glutetimīds	1,5 g	15 g
8)	pentazocīns	0,03 g	5 g
9)	pentobarbitāls	0,1 g	10 g
10)	heksobarbitāls	0,1 g	10 g

IV. III sarakstā iekļautās vielas (bīstamās psihotropās vielas, kuras var tikt izmantotas ļaunprātīgos nolūkos)

13. Vielas, kas klasificētas atbilstoši 1971.gada 21.februāra Konvencijas par psihotropajām vielām IV sarakstam:

Nr.	Vielas nosaukums	Apmērs, līdz kuram	Apmērs, sākot ar kuru
-----	------------------	--------------------	-----------------------

		daudzumi atzīstami par nelieliem	daudzumi atzīstami par lielām
1)	allobarbitāls	0,6 g	10 g
2)	alprazolams	0,001 g	1 g
3)	amfepramons	0,1 g	10 g
4)	aminorekss	0,01 g	5 g
5)	barbitāls	0,5 g	10 g
6)	benzfetamīns	0,6 g	10 g
7)	bromazepāms	0,4 g	10 g
8)	brotizolams	0,01 g	5 g
9)	butobarbitāls	0,6 g	10 g
10)	cefedrīns	0,5 g	10 g
11)	triheksifenidils	0,01 g	10 g
12)	tarēns	2 tabl.	20 tabl.
13)	delorazepāms	0,6 g	10 g
14)	diazepāms	0,1 g	10 g
15)	efedrīns	0,6 g	10 g
16)	estazolams	0,02 g	10 g
17)	ethlorvinols	0,6 g	10 g
18)	etinamāts	0,6 g	10 g
19)	etilloflazepāts	0,6 g	10 g
20)	fenatīns	0,6 g	10 g
21)	fenazepāms	0,05 g	10 g
22)	fenkamfamīns	0,6 g	10 g
23)	fendimetrazīns	0,6 g	10 g
24)	fenobarbitāls	0,6 g	10 g
25)	fludiazepāms	0,6 g	10 g
26)	flurazepāms	0,6 g	10 g

27)	tofizopāms	0,6 g	10 g
28)	gamma-oksisviestskābe	0,03 g	10 g
29)	halazepāms	0,05 g	10 g
30)	haloksazolams	0,6 g	10 g
31)	hlordiazepoksīds	0,5 g	10 g
32)	kamazepāms	0,6 g	10 g
33)	ketazolams	0,6 g	10 g
34)	klobazāms	0,6 g	10 g
35)	kloksazolāms	0,6 g	10 g
36)	klonazepāms	0,06 g	5 g
37)	klorazepāts	0,6 g	10 g
38)	klotiazepāms	0,6 g	10 g
39)	lefetamīns	0,6 g	10 g
40)	litija oksibutirāts	0,6 g	10 g
41)	loprazolāms	0,6 g	10 g
42)	lorazepāms	0,02 g	5 g
43)	lormetazepāms	0,6 g	10 g
44)	mazindols	0,6 g	10 g
45)	mebikars	3 g	10 g
46)	medazepāms	0,5 g	5 g
47)	meprobamāts	0,6 g	10 g
48)	metilfenobarbitāls	0,6 g	10 g
49)	metiprilons	0,6 g	10 g
50)	mezokarbs	0,6 g	10 g
51)	midazolāms	0,6 g	10 g
52)	nātrija oksibutirāts	0,6 g	10 g
53)	nimetazepāms	0,6 g	10 g
54)	nitrazepāms	0,1 g	10 g

55)	nordazepāms	0,6 g	10 g
56)	oksazepāms	0,5 g	10 g
57)	oksazolāms	0,6 g	10 g
58)	pemolīns	0,6 g	10 g
59)	pinazepāms	0,6 g	10 g
60)	pipradrols	0,6 g	10 g
61)	pirovalerons	0,6 g	10 g
62)	prazepāms	0,6 g	10 g
63)	pseidoefedrīns	0,6 g	10 g
64)	sekbutabarbitāls	0,6 g	10 g
65)	propanidīds	0,5 g	10 g
66)	temazepāns	0,5 g	10 g
67)	tetrazepāms	0,6 g	10 g
68)	triazolāms	0,001 g	1 g
69)	vinilbitāls	0,6 g	10 g
70)	zolpidēms	0,6 g	10 g
71)	zopiklons	0,06 g	5 g

V. IV sarakstā iekļautās vielas (prekursori — vielas, kas var tikt izmantotas neatļautai narkotisko vai psihotropo vielu izgatavošanai un kas klasificētas atbilstoši 1988.gada 19.decembra Konvencijai pret narkotiku un psihotropo vielu nelegālu apgrozījumu)

14. Pirmās kategorijas prekursori:

Nr.	Vielas nosaukums	Apmērs, līdz kuram daudzumi atzīstami par nelieliem	Apmērs, sākot ar kuru daudzumi atzīstami par lieliem
1)	acetanhidrīds	1 kg	5 kg
2)	N-acetilantranilskābe	50 g	1 kg
3)	ergometrīns	50 g	1 kg
4)	ergotamīns;	50 g	1 kg

5)	1-fenil-2-propanons	50 g	1 kg
6)	izosafrols	50 g	1 kg
7)	kālija permanganāts	1 kg	5 kg
8)	lizergīnskābe	10 g	100 g
9)	3,4-metilēndioksi-fenil-2-propanons	50 g	1 kg
10)	norefedrīns	10 g	100 g
11)	piperonāls	50 g	1 kg
12)	safrols	50 g	1 kg
13)	N-fenetil-4-anilīnopiridīnija sāļi	10 g	100 g
14)	N-fenetil-4-anilīnopiperidīns	10 g	100 g
15)	4-anilīnopiridīns	10 g	100 g
15. Otrās kategorijas prekursori:			
1)	antranilskābe	1 kg	5 kg
2)	feniletīķskābe	1 kg	5 kg
3)	gamma-butirolaktons	1 kg	5 kg
4)	piperidīns	1 kg	5 kg
5)	4-metiltiobenzaldehīds	1 kg	5 kg
6)	4-metiltiofeniletīķskābe	1 kg	5 kg
16. Trešās kategorijas prekursori:			
1)	acetons	5 kg	20 kg
2)	etilēteris	5 kg	20 kg
3)	metiletīķetons (MEK)	5 kg	20 kg
4)	sālsskābe	5 kg	20 kg
5)	sērskābe	5 kg	20 kg
6)	toluols	5 kg	20 kg

Kritēriji miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai, veicot medicīnisko ekspertīzi

(Pielikums 24.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.11.2002.)

I. Miesas bojājumu novērtēšana

1. Miesas bojājumi ir cilvēka organisma audu, orgānu un sistēmu anatomiski bojājumi vai funkcionāli traucējumi, kas radušies fizikālu — mehānisku, termisku, elektrisku, akustisku, radiācijas, ķīmisku, bioloģisku un psihisku iedarbību rezultātā.
2. Miesas bojājumu smaguma pakāpi nosaka tiesu medicīnas eksperts (turpmāk — eksperts).
3. Medicīnisko dokumentāciju tiesu medicīnas ekspertam nodod procesa virzītājs.
4. Eksperts atzinumā obligāti norāda:
  - 1) miesas bojājumu medicīnisko raksturu;
  - 2) kādu iedarbību rezultātā varēja rasties miesas bojājumi;
  - 3) miesas bojājumu rašanās laiku;
  - 4) miesas bojājumu smaguma pakāpi.
5. Nosakot miesas bojājumu smaguma pakāpi, eksperts vadās tikai pēc objektīviem datiem, neņemot vērā visu pārejošās darbnespējas laiku, ja tas nav pamatots ar miesas bojājumu raksturu.
6. Agrāko slimību paasināšanās pēc miesas bojājumu nodarīšanas, kā arī miesas bojājumu komplikācijas, kas radušās gadījuma apstākļu, organisma individuālo īpatnību vai ārstēšanas kļūdu rezultātā, nav pamats miesas bojājumu smaguma pakāpes paaugstināšanai. Šādos gadījumos eksperts atzinumā norāda veselības stāvokļa pasliktināšanos vai komplikāciju raksturu un to cēloņsakarību ar iepriekš minētajiem apstākļiem.
7. Mākslīgu locītavu — ceļa, gūžas un citu locītavu vai citu implantētu mākslīgu objektu traumatiskas pārmaiņas nevērtē kā miesas bojājumus. Šajos gadījumos ķermeņa audu bojājumus novērtē pēc reālā veselības traucējumu ilguma.
8. Dzīvotspējīgu transplantātu — pirkstu, plaukstu, deguna, auss gliemežnīcas, nieru un citu pārstādītu orgānu bojājumus novērtē pēc parastajiem miesas bojājumu vērtēšanas kritērijiem.
9. Novērtējot miesas bojājumu smagumu bērniem vai personām, kas vecākas par 60 gadiem, eksperts ņem vērā tikai miesas bojājumu medicīnisko raksturu neatkarīgi no ārstēšanās ilguma.
10. Atzinumā norāda katra miesas bojājuma rašanās laiku, izcelsmes mehānismu un smaguma pakāpi, ja eksperts konstatē dažāda rakstura miesas bojājumus, kas nodarīti dažādā laikā.
11. Atzinumu par miesas bojājumu smaguma pakāpi eksperts pamato ar medicīniskiem datiem. Ja miesas bojājumi atbilst vairāku smaguma pakāpju kvalificējošām pazīmēm, eksperts vispirms norāda to pazīmi, kas atbilst smagākai miesas bojājumu pakāpei.
12. Eksperts var dot atzinumu par miesas bojājumu smaguma pakāpi pirms ārstēšanas nobeiguma, ja miesas bojājumu smagums un sekas, vadoties pēc objektīviem datiem, nerada šaubas. Gadījumā, kad miesas bojājumu sekas iepriekš nav skaidri paredzamas, eksperts atliek miesas bojājumu smaguma novērtēšanu un atzinumā norāda atkārtotas tiesu medicīniskās apsekošanas laiku.

13. Miesas bojājumu rezultātā radušos vispārējo darbspēju paliekošā zaudējuma apmērus nosaka procentos.

II. Smagi miesas bojājumi

14. Smagi miesas bojājumi ir tādi miesas bojājumi, kas bijuši par iemeslu:

- 1) dzīvības apdraudējumam (dzīvībai bīstami miesas bojājumi);
- 2) redzes, dzirdes vai kāda orgāna vai tā funkciju zaudējumam;
- 3) psihiskam vai citādam veselības traucējumam, kas saistīts ar vispārējo darbspēju paliekošu zaudējumu ne mazāk kā vienas trešdaļas apmērā;
- 4) grūtniecības pārtraukumam;
- 5) nelabojamam sejas izkēmojumam.

15. Dzīvībai bīstami ir miesas bojājumi, kas nodarīšanas brīdī vai vēlākā laikā apdraud cietušā dzīvību. Dzīvībai bīstami ir:

- 1) miesas bojājumi, kas penetrē galvaskausa, krūšu un vēdera dobumā vai mugurkaula kanālā, arī bez iekšējo orgānu bojājuma;
- 2) galvaskausa velves vai pamata slēgti un vaļēji lūzumi, izņemot izolētus galvaskausa velves ārējās plātnītes lūzumus, ja nav citu dzīvībai bīstamu intrakraniālu bojājumu;
- 3) lielo asinsvadu — aortas, kopējās, ārējās un iekšējās miegartērijas, zematslēgkaula, paduses, augšdelma, iegurņa, ciskas, paceles artērijas vai atbilstošo vēnu bojājumi;
- 4) garo stobrkaulu — augšdelma, augšstilba kaula, lielā lielakaula vaļēji diafīzāri lūzumi — lūzuma vieta caur brūci savienota ar ārējo vidi;
- 5) mugurkaulāja kakla daļas skriemeļu lūzumi (tai skaitā otrā skriemeļa zobveida izauguma lūzumi), lūzumi-mežģījumi vai mežģījumi, izņemot izolētus skriemeļu sānu un mugurējo izaugumu lūzumus;
- 6) viena vai vairāku krūšu vai jostas skriemeļu lūzumi vai lūzumi-mežģījumi ar muguras smadzeņu funkciju traucējumiem vai klīniski izteiktām šoka pazīmēm;
- 7) iegurņa kaulu lūzumi ar iekšējo orgānu bojājumiem vai klīniski izteiktu šoku, vai akūtu dzīvībai bīstamu asins zaudējumu;
- 8) galvas smadzeņu un to apvalku bojājumi ar simptomātiku, kas liecina par smagu smadzeņu komu (3 — 8 balles pēc Glāzgovas skalas), stumbra bojājumu vai izteiktu smadzeņu tūsku, intrakraniālu asinsizplūdumu vai posttraumatisku higromu, kas rada draudošu smadzeņu dislokāciju un kompresiju;
- 9) iekšējo orgānu, kā arī endokrīno dziedzeru slēgti bojājumi ar simptomātiku, kas liecina par dzīvības apdraudējumu;
- 10) citi bojājumi, kas izraisījuši kādu dzīvībai bīstamu stāvokli:
  - a) komu,
  - b) klīniski izteiktu šoku,

- c) masīvu asins zaudējumu,
- d) elpošanas un asinsrites mazspējas sindromu,
- e) aknu vai nieru mazspējas sindromu,
- f) akūtas hormonālas disfunkcijas sindromu,
- g) septisku stāvokli traumatiskās slimības norisē,
- h) reģionālās un orgānu asinsrites mazspējas sindromu;

11) penetrējoši rīkles, balsenes, trahejas un barības vada bojājumi, kā arī slēgti balsenes un trahejas skrimšļu lūzumi ar klīniski izteiktu šoku un elpošanas traucējumiem;

12) kakla orgānu saspiešana ar izteiktu asfiksijas parādību kompleksu: galvas smadzeņu asinscirkulācijas traucējumi, bezsamaņa, amnēzija u.c.;

13) II — II a pakāpes apdegumi, kas aptver vairāk par 20% ķermeņa virsmas; II b un III pakāpes apdegumi, kas aptver ne mazāk kā 10% ķermeņa virsmas; elpošanas ceļu apdegumi ar izteiktu tūsku un balss spraugas sašaurinājumu;

14) multipli kaulu lūzumi:

a) vienlaicīgs divu vai vairāku lielo stobrkaulu: augšstilba kaula, lielā lielakaula, augšdelma kaula vai arī kāda šā stobrkaula slēgts lūzums kopā ar iegurņa vai vairāku mugurkaulāja, krūšu vai jostas daļas skriemeļu ķermeņa vai loka lūzumu,

b) vienpusēji vai abpusēji daudzu ribu (ne mazāk kā 5) lūzumi pa divām vai vairākām līnijām, ja tie izraisījuši krūškurvja deformāciju vai nestabilitāti vai arī ievērojamus plaušu ventilācijas traucējumus ar gaisa un asiņu uzkrāšanos pleiras dobumā un plaušu saplakumu.

16. Redzes, dzirdes, cita orgāna vai tā funkcijas zaudējums ir:

1) pilnīgs redzes zaudējums abām acīm (neārstējams aklums), kā arī tāds stāvoklis, kad cietušais nevar saskaitīt pirkstus divu metru attālumā un tuvāk vai cits smags redzes traucējums, kas atbilst acu invaliditātes 1. grupai; pilnīgs redzes zaudējums vienai acij vērtējams pēc pazīmes — darbspēju paliekošs zaudējums; redzes traucējumu iespējamā korekcija ar optiskiem stikliem nav ņemama vērā; aklas acs ābola izņemšana, kas rada nelabojamas pārmaiņas sejā — sejas asimetriju;

2) pilnīgs dzirdes zaudējums abām ausīm (neārstējams kurlums), kā arī tāds stāvoklis, kad cietušais nesadzird skaļu balsi 3 — 5 centimetru attālumā no auss gliemežnīcas; dzirdes zaudējums vienai ausij vērtējams pēc pazīmes — vispārējo darbspēju paliekošs zaudējums;

3) orgāna jeb tā funkcijas zaudējums, kas izpaužas kā:

a) valodas zaudējums, ar ko saprot tādu neārstējamu stāvokli, kad cietušais nespēj izteikt savas domas citiem saprotamās artikulētās skaņās,

b) anatomisks rokas, kājas zaudējums, arī plaukstas un pēdas atdalījums no ķermeņa vai cita orgāna vai tā funkciju zaudējums — paralīze vai cits bezdarbības stāvoklis,

c) vairošanās spēju zaudējums — zudusi dzimumakta izdarīšanas, apaugļošanas un apaugļošanās spēja, kā arī spēja dzemdēt.

17. Eksperts nekvalificē sejas bojājumu kā izķēmojumu. Eksperts nosaka tikai miesas bojājumu medicīnisko raksturu un smaguma pakāpi, kā arī to, vai bojājums ir nelabojams.

18. Psihisko traucējumu diagnostika, traumas un psihisko traucējumu cēloniskās sakarības un ar psihiskiem traucējumiem saistīto vispārējo darbspēju paliekošā zaudējuma noteikšana ir tiesu psihiatriskās ekspertīzes kompetence.

19. Miesas bojājums, kas bijis par iemeslu grūtniecības pārtraukšanai neatkarīgi no grūtniecības laika, ir smags miesas bojājums, ja vien grūtniecības pārtraukšanas cēlonis nav organisma individuālās īpatnības.

III. Vidēja smaguma miesas bojājumi

20. Vidēja smaguma miesas bojājumi ir tādi miesas bojājumi, kas bijuši par iemeslu:

- 1) ilgstošam veselības traucējumam;
- 2) vispārējo darbspēju paliekošam zaudējumam mazāk nekā vienas trešdaļas apmērā.

21. Veselības traucējums ir ilgstošs, ja tas pārsniedz 21 dienu. Šai pazīmei atbilst:

- 1) galvaskausa ārējās plātnītes izolēti lūzumi;
- 2) krūškaula, vienas ribas vai vairāku ribu lūzumi bez iekšējo orgānu bojājumiem;
- 3) atsevišķu stobrkaulu nepilni vai nekomplēti lūzumi;
- 4) sejas skeleta lūzumi, izņemot deguna kaula lūzumus;
- 5) mēles kaula ķermeņa vai radziņu lūzumi bez asfiksijas pazīmēm;
- 6) balsenes skrimšļu lūzumi bez dzīvībai bīstamas simptomātikas;
- 7) lielo locītavu — gūžas, ceļa, pleca izmežģījumi, kā arī pārējo locītavu — elkoņa, delnas, pēdas izmežģījumi, ja ir locītavas somiņas vai saišu bojājumi.

22. Vispārējo darbspēju paliekošs zaudējums mazāk nekā vienas trešdaļas apmērā ir darbspēju zaudējums no 10% — 30%.

IV. Viegli miesas bojājumi

23. Viegli miesas bojājumi ir:

- 1) miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgu veselības traucējumu vai vispārējo darbspēju nenozīmīgu paliekošu zaudējumu;
- 2) miesas bojājumi, kas nav izraisījuši veselības traucējumu vai vispārējo darbspēju zaudējumu, bet radījuši tikai īslaicīgas, maznozīmīgas sekas.

24. Viegli miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgu veselības traucējumu, ir gadījumā, ja:

- 1) īslaicīgs veselības traucējums ilgst no 7 dienām līdz 21 dienai;
- 2) vispārējo darbspēju nenozīmīgs paliekošs zaudējums ir līdz 5% (ieskaitot).

25. Viegli miesas bojājumi, kas nav izraisījuši veselības traucējumu vai vispārējo darbību zaudējumu, ir miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgas, maznozīmīgas sekas.